

TORONTÁL

Ára: 75 para	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Vel. Bečkerek, Obiljeva (Zápolya) u. 1	POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP	Az előfizetés ára:		Ára: 75 para
	Telefonszámok: Szerkesztőség 281 Kiadóhivatal 21		Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ	Egész évre 180 D Negyedévre 45 D Félévre 90 D Havonta 15 D	
	Sürgőnycim: Torontál, Veliki Bečkerek		Megjelenik naponta délelőtt		

A felemelt drágasági pótlékok ügye.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, jan. 25.

Dr. Sztojadinovity pénzügyminiszter komoly megfontolás alá vette a tisztviselők spliti kongresszusának határozatát és elhatározta, hogy hathatósan támogatja a jogos követeléseket. A drágasági pótlékok felemelésével tíz millió dinár évi kiadástöbblet mutatkozik, amelyre a vámjövdelem emelésével remél fedezetet kapni. A tisztviselők ama kívánságába, hogy a megnagyobbított pótlékokat január 1-jétől visszamenőleg folyósítsák, a pénzügyminiszter nem egyezik bele és csak olyképpen hajlandó elfogadásra ajánlani, hogy az új pótlékok a rendelet érvénybe léptének napjától számítódnak.

Ítélet Thyssen és társai ügyében.

— A „Torontál” tudósítójának távirata

Berlin, jan. 25.

A francia haditörvényszék mai ítéletéről, a letartóztatott nagyiparosok ügyében két eltérő jelentés érkezett.

A Wolff-ügynökség szerint Thyssent ötszáz ezer frankra, tehát hétszázmillió márkára, a többi vádlottat pedig kisebb pénzbírságra ítélték. Reicheisen póre pedig tovább folyik.

A Havas-ügynökség szerint a haditörvényszék Thyssen Frigyeset ötvenezer frankra, Kestent tizenöt ezer hatszázharminckettő, Wustenhöfert nyolcezer négyszáz, Teugelmannt hatezerhusz, Olfet huszoneg ezer négyszázharminc és Spindlert 47752 frank pénzbírságra ítélték.

Teljes a béke Magyarország és Románia között.

— A „Torontál” tudósítójának távirata

Budapest, jan. 25.

Trifu, román főkonzul Nagyváradon a félhivatalos román távirati iroda tudósítójának azt mondta, hogy a Magyarország és Románia közötti gazdasági és diplomáciai jóviszony újra helyreállt. A határvárosok izgatott hangulata tulzott, mert a láрма nagyobb volt, mint a veszedelem. A helyzet a magyar kormány józan magatartásával megoldódott. Ujabb nyugtalanságra nincs ok, mert a magyar és román kormány a legbékésebb eszméktől van áthatva.

A választási előkészületek.

Egységesen lép fel a muzulmán-párt

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, jan. 25.

A radikális-párt főbizottsága Pašity Nikola elnöke alatt ülést tartott, amelyen a választási mozgalmakról tárgyaltak. Az értekezleten egyúttal a Protity-frakcióval szemben követendő állásfoglalásról volt szó és ebben az ügyben végleges határozatot is hoztak.

A „Vreme” értesítése szerint a hivatalos radikális-párt könyörtelen harcot fogadott el Protityékkal szemben, különösen ott indítanak nagy ellenmozgalmat — írja a lap — ahol a Protity-frakció külön listával lép fel. Ezt a taktikát — folytatja a „Vreme” — nemcsak a revizionista extradikáliskák, hanem minden ellenzéki párttal szemben fogják követni.

A radikális-párt várva-várt kiáltványára még mindig nem jelent meg. Hírlik, hogy a kiáltványt csak akkor bocsátják ki, amikor a jelöltek már teljesen befejeződtek.

Ribár dr. volt házelnök tegnap délszerbiai agitációs útjáról visszatért Beogradba, ahol Davidovityval sürgős megbeszéléseket tart. Ribár dr. a napokban újra elhagyja — huzamosabb időre — a fővárost.

Markovity Lázár dr. igazságügyi miniszter tegnap Mostárban járt,

ahol ünnepélyes fogadtatásban részesült. A délután folyamán tartott gyűlésen Markovity dr.-t a mostári kerület listavezetőjévé választották.

A boszniai muzulmán-párt lázasan készülődik a választásokra. A párt Tuzlán nagy népgyűlést hívott össze, amelyen a muzulmánok közötti ellentétek elsimítása került szóba. Valószínűnek látszik, hogy az egyeztető tárgyalások sikerre vezetnek. Ebben az esetben a Spaho- és Karamehmedovity-csoport egyesülne és a párt egységesen venne részt a választásokon.

Dr. Hadzsi Keszta novisadi ügyvéd, Protity Sztoján egyik lelkes híve és a frakció vezetője a „Vreme” munkatársá előtt kijelentette, hogy Protityék a legszebb reményekkel mennek a választási harcba. A frakció erősen számít a nemzetiségekre — mondotta Hadzsi dr. — s ezért a kisebbségek szavazók számarányában mindenhol helyet kapnak a jelölő listán. Különösen a novisadi és sombori kerületben remélnek sikert, ahol jelentékeny számot képviselnek a nemzetiségiek. A novisadi kerületben — Hadzsi dr. szerint — tízezer, a sombori kerületben pedig negyvenezezer magyar és német szavazó polgár van.

Bánság és Banatul csereszereződést kötött.

Kiadják kölcsönösen a szükséges okmányokat.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Bečkerek, jan. 26.

Románia területén jelenleg sok olyan levéltár vagy okmányok vannak, amelyek bánsági vonatkozásúak és az itteni közigazgatási funkciók teljesítésénél nem egyszerűen nélkülözhetetlenek volnának. A magyar éra alatt természetesen nem

ütközött akadályokba, hogy például a temesvári levéltárban elhelyezett aktákban valamit utánanézzének, vagy valamelyes adatot beszerezzenek, éppen emiatt nem is helyezték súlyt a hatóságok arra, hogy az egy területre vonatkozó levéltárakat vagy okmányokat egy helységben koncentrálják. A trianoni békeszerződéssel azonban határ ékelődött a Bánság közepébe, mellyel sok mindennel együtt bizony nem egy értékes dokumentum átkerült Romániába.

A belügyminisztérium, hogy a

bánsági közigazgatási hatóságok munkáját elősegítse, egyezséget kötött a román kormánnyal, mely szerint a két állam kölcsönösen kicseréli az egymást érintő okmányokat és levéltárakat.

Az egyezségről szóló határozatot tegnap kapta meg a vármegye s ennek megfelelően már meg is történtek a kellő intézkedések. A szükséges dokumentumokat összeírják és kikérik a román prefekturától, ugyszintén ezek vizuont a vármegyéhez fordulnak hasonló kérelemmel.

Az akták kölcsönös kicserelésével sok vitás ügyet intéznek el és nem egy bonyolult ügyben nyernek tiszta képet.

Elkobozzák Frigyes főherceg birtokát.

— A „Torontál” tudósítójának távirata

Prága, nov. 25.

A belügyminisztérium Frigyes főherceg birtokaira kimondott elkobzó határozata elleni felfolyamodást tegnap tárgyalta a legfelsőbb közigazgatási bíróság. A legfelsőbb fórum a fellebbezést elvetette és megerősítette a belügyminisztérium elkobzó határozatát.

A belügyminisztérium rendezte az optáltak ügyét.

Érdekes rendelet érkezett Bečkerekre

— A „Torontál” tudósítójától. —

Bečkerek, jan. 26.

A külföldre optált és jelenleg még itt élő polgárokat mostohagyermekként kezelte az állam és a község egyaránt. Az optáltak hovatartozandóságát és az ezzel összefüggő jogi kérdéseket mindegyik hatóság a maga egyéni nézete szerint intézte el s döntött minden ügyes-bajos ügyekben. Mert az optáltak valahogy két szék között a pad alá estek. Kérvényileg kérték az SHS állampolgárság elvesztésének kimondását és egyúttal valamelyik más külföldi állam polgári jogát kérvényezték. Az SHS belügyminiszter természetesen lényegesen rövidebb uton határozott a kérvények ügyében, mint a kérdéses külföldi állam belügyminisztériuma. Ilyen körülmények között megesett, hogy az SHS királyságban valaki elvesztette állampolgárságát, anélkül, hogy valamelyik más ország polgárai sorába felvette volna.

A belügyminisztérium, hogy az optáltakkal szemben követendő eljárást és a jogviszony bonyolultságát végre tisztázza, érdekes rendeletet adott ki, mely tegnap érkezett

TÖZSDE

Január 25.

Beograd. (Zárlat.) London 468, Páris 64625, Newyork 99, Genf 1847, Szaloniki 140, Milano 47425, Prága 28225, Berlin 049, Wien 014, Bukarest 47, Szófia 5940.

Zürich. (Zárlat.) Berlin 00250, Hollandia 21175, Newyork 536, London 2497, Páris 3440, Milano 2565, Prága 1500, Budapest 02050, Bukarest 260, Beograd 510, Varsó 00175, Wien 00074, bélyegzett 00075.

Budapest. (Zárlat.) Dinár 26, a többi változatlan.

az alispáni hivatal utján Beeskerekre.

A rendeletben a belügyminisztérium úgy intézkedik, hogy a külföldre optált állami vagy községi kórházakban vagy más gyógyintézetben ápolt szegénysorsú betegek gyógykezelési és ellátási költségeit az állam vagy a község fizeti, mindaddig, amíg az illető a községi adóját és egyéb illetményeit fizeti. Azon a napon, amikor a fél nem fizet már többé községi adót, az állam vagy községnek ilyenmű kötelezettsége azonnal megszűnik.

A belügyminiszter rendelete azért is fontos, mert irányításul szolgálhat más eseteknél. Az utasításnak ugyanis az az intenciója, hogy az állam és község kötelezése addig tart, amíg a polgár kötelezettségeit teljesíti. Az allampolgárság elvesztése tehát nem a belügyminisztérium határozatának keltétől, hanem az adófizetés utolsó napjától számítódik voltaképpen.

Dr. Zsupanszki a beeskereki járás radikális jelöltje.

A helyi radikális-bizottság megválasztása.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, jan. 26.

A hivatalos radikális-párti helyi szervezete csütörtök délelőtt 9 órakor ülést tartott a „Brisztol”-ban, amelyen mintegy ötszáz helybeli és vidéki választó vett részt. Az ülésen a jelenlegi kinevezett helyi bizottság helyébe új bizottságot választottak, mely részben a régiékből, részint újakból került ki.

A választás eredményeképpen Zsupanszki Szlavko dr.-t ismét elnökké választották. Alelnökök lettek: Jovánovity A. Baba, Makszimesev Vitomir, Milja Nikola és ifj. Tyuresin Zsiva. Titkárok: Dimitrijevitj Koszta és Mojity Iván. Pénztárnok: Kraljev Lázár.

A helyi bizottság javaslatára ezután a beeskereki kerület listavezetőjévé Ninesity Momcsiló dr. külügyminisztert, a beeskereki járásban pedig Zsupanszki Szlavko dr. jelölését határozták el, egyhangú lelkesedéssel.

Nagy munkában a számvevőség.

Összeállítják a háborús évek adókönyveit.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, jan. 26.

A városi főszámvevői hivatalban napok óta az elmúlt évekről szóló adókönyvek összeállításán és utánpótlásán dolgoznak. A munka már előrehaladott állapotban van és előreláthatólag néhány napon belül befejeződik.

Az 1914. évtől kezdődőleg a háború egész tartama alatt, sőt a háború utáni években sem vezettek adókönyveket. Ezt a súlyos mulasztást most pótolják, mert a hiányzó adókönyvek nélkülözhetetleneknek bizonyultak. Az 1920. évi bezárólag utólagosan kiállították a kérdéses

Politikai gyűlések elé nem gördíthetnek akadályokat.

A belügyminiszter az alkotmányról kitanítja a hatóságokat.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, jan. 26.

Az alkotmány minden félreérthetőség nélkül világosan magában foglalja a szabad gyülekezési jogot. A teremben megtartott gyűlésekre az alkotmány azt a rendelkezést tartalmazza, hogy az ilyen összejövetelek egyáltalában nem esnek semmiféle hatósági bejelentés alá s így hatósági engedély nélkül is megtarthatók. A szabadban hirdett gyűlések ezzel szemben bejelentés alá tartoznak és csak a végzés kézhezvétele után folytathatók le.

Az alkotmánynak nem egy szakaszát játszották ki eddig (hisz láttuk a választójog megadásának megtagadása alkalmával), de ha panaszról van a szó, a legtöbb mégis — és jogosan — az alkotmány ezen szakaszának megsértése miatt hangzott el. Beeskereken nem igen történt erre eset, de más vidéken számtalan eset fordult elő. Vidéki vicinális hatóságok, községek koronázatlan királyai felhasználták pünkösdi királyságukat és tetszésüktől tették függővé valamelyik

gyűlés engedélyezését vagy sem. Különösen sokat szenvedtek a bácskai magyarok, akiknek szervezkedése elé lépten-nyomon gördítettek akadályokat.

A belügyminiszter, a mindenünnen elhangzott panaszokat legutóbb komoly orvoslása tárgyává tette. A belügyminiszter vizsgálatának eredménye egy szigorú rendelet volt, mely megszünteti a vicinális nagykaját maguk adományozta határait és utasítja a hatóságokat az alkotmány rendelkezéseinek szigorú betartására.

A belügyminiszteri rendelet tegnap érkezett Beeskerekre a megye címére. Az utasításban a belügyminiszter világosan, félremonyarázhatatlanul figyelmezteti a hatóságokat, hogy szabályosan bejelentett politikai gyűlésekre feltétlenül adják meg az engedélyt a megtartásuk elé ne gördítsenek akadályokat.

A rendeletet még a tegnapi nap folyamán közölték a városok polgármestereivel és a járások főszolgabíráival, azzal a megjegyzéssel, hogy szigorúan az utasítás intencióinak megfelelően járjanak el.

adókönyveket és az e körüli munkálatokat jórészt már be is fejezték. Jelenleg az 1921. évi adókönyvek vannak munkában, melyre már csak a rendezés elvégzése vár.

Az 1921. évre szóló adókönyveket még nem zárták be, még pedig azért, mert a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adóját még nem rótták ki a pénzügyigazgatóság.

Ami a városi zárszámadásokat illeti, az 1916., 1917., 1918. és 1919. évi zárszámadásokat már régebben rendezte a számvevőség és azokat a városi közgyűlés legutóbbi ülésén már le is tárgyalta. Az 1920—1921. 1922. évre szóló zárszámadásokat most állítják össze s így ezzel a munkával is rövidesen elkészülnek.

Szabályozták a gyógyszerárak eladását.

Rendeletileg intézték el a kérdést.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, jan. 26.

Nemrégiben a „Torontál” oikket közölt egy bánási gyógyszerár engedélye körül történt bonyodalomról. Nemzetiségi kérdéssel hoztuk kapcsolatba cikkünket, mert nem tudtunk elfogadható okot, indokot találni, melyet elfogadhatnánk mentésül az egészségügyi minisztérium B. B. B. osztályának szepítésére. A nevezett osztály ugyanis elutasította egy magyar nemzetiségű okleveles gyógyszerárosnak gyógyszernyitási engedélyt kérő kérvényét és egy másik gyógyszerésznek adta oda. Ez magában véve még nem tragédia, ha az illető nem lett volna már egy év óta jogos tulajdonosa, törvényes birtokosa a gyógyszeráraknak, ha nem rendezett volna be, s nem szerelte volna fel — a biztonság nyugodt tudatában — üzletét. De ily körülmények között, amikor az engedélyt megtagadták, anyagi létére mértek súlyos, talán elviselhetetlen csapást.

Az ilyen sajnálatos eseteknek megismétlődését kívánja megakadályozni az alispáni hivatalnak 32435/923. számú rendelete, mely elmondja, hogy a régi tulajdonosnak csak akkor szabad tulajdona üzletén, illetve csak annak adhatja át gyógyszerárát, akinek a patikanyitási engedélye már birtokában van.

A rendelet megjelenésével sok felesleges kiadástól és anyagi csapástól mentik meg a gyógyszerárát átvételre aspiráló gyógyszerészeket.

Beeskerek részesedést kér a behajtott állami adóból!

A város felirata a pénzügyminisztériumhoz.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, jan. 26.

A pénzügyigazgatóság, hogy munkáját megkönnyítse, évről-évre a városnak adta át adóköveteléseit, mely azt a feleken behajtotta. Az összegyűlt összeget a város, minden levonás nélkül beszolgáltatta az állami adópénztárba, holott a városnak jogában állott volna a megfelelő százalék részesedését levonni. Ígyképpen jelentős összegre rugott fel a felgyülemlett százalék-

dij, mely ha nem is nélkülözhetetlen, de jól jönne a városnak.

Beeskerek városának legutóbb milliós kiadásai, valamint a vilanytelep javításának ára és a megrendelt utcakövezet beszerzési költségei arra indították a vezetőséget, hogy jogos, törvényileg biztosított jogát érvényesítse. A város emiatt feliratot intézett a pénzügyminisztériumhoz, melyben megemlítette a behajtott állami adót és kérte az őt megillető részesedést, az eredeti összeg tíz százalékának folyósítását.

Nincs okunk kételkedni abban — és a város vezetőségének körében is az a vélemény, — hogy a pénzügyminisztérium folyósítja a jutalékot, annál is inkább, mivel azt több vajdasági város — köztük Novi Sad is — már régen megkapta.

HIREK

Jan. 27.

1756-ban született Amadeus Wolfgang Mozart Salzburgban.

1901-ben meghalt Giuseppe Verdi Milanóban.

A város bért követel a laktanyáért. A város tegnap feliratot intézett a hadügyminisztériumhoz, a melyben a laktanyák használatáért bérleti díj emélen hatvenezer dináros igényt jelentett be. Együttal kérte a hadügyminisztériumot, hogy költöztesse ki a város tulajdonát képező épületről a csendőrséget és helyeztesse át a szomszédos katonai laktanyába. A csendőrlaktanyában, mint megtört — a polgári iskola nyer elhelyezést.

Kinevezés. Jovánovity Szvetozart Óecska—Lukácsfalva körjegyzőjévé nevezték ki. Jovánovity már át is vette új hivatalának vezetését.

Dr. Mihajlovity Sztetiszlav Beeskereken. Dr. Mihajlovity Sztetiszlav radikális-párti országgyűlési képviselő tegnap este 7 órakor a Panesevo felől érkező vonattal Beeskerekre érkezett. Az ailomáson Rajity Sztetiszlav alispán és Aleksity Bogoljub polgármester fogadta az érkező vendégeket. Mihajlovity az este több radikális-párti vezetővel értekezett. Még az éjjel folyamán tovább utazott választói járásának székhelyére, Novi Beesjere. Ugyancsak tegnapra várták Ninesity Momcsilót is, aki azonban másnemű elfoglaltsága miatt nem jöhetett Beeskerekre.

A felsőkereskedelmi iskola Szt. Száva napi mulatsága. Az áll. felsőkereskedelmi iskola folyó hó 27-én, szombaton este fél 9 órakor kezdődő műsoros tánemulatságot rendez, amelyre az érdeklődő közönséget ezúton is meghívja a rendezőség. A műsor egyes pontjai a következők: 1. Himnusz, Joksimovitytól. Éneklő a vegyeskar. 2. Le jet d'ean impromptus, Erhardtól. Zongorán előadja Nikolity Margit. 3. Noty je vedra... Milojevitytól. Vegyeskar. 4. „Marta”, potpurri Flotowtól. Hegedűn előadja Szubity Sztetiszlav. 5. „Die Forelle” Schuberttől. Zongorán előadja Boskovity Mara. 6. „Oj ti Dnjepru” Veresztovszkitől. Vegyeskar. 7. „Humoreszk” Dvorzsaktól. Hegedűn előadja Szelinger Lőrinc és Ner András, kíséri Krausz László. 8. „Malaglena” balett, Moskowszkitől, zongoranegykezes. Elő-

adják Boskovity Mara és Adamovity Jelena. 9. „Wanderers Ziel“. Suppétól. Zongorán előadják dr. Könczöl József tanár és Könczöl Melánia k. a. 10. „Cigánytű“. Előkép. szülő. Goldsteinné urnó, kíséri a vegyeskar. A multság a keresk. iskola dísztermében lesz. Büfféről a rendezőség gondoskodott. Belépti díjak egyeseknek 15 dinár, családtagoknak és diákoknak 10 dinár. Felülfizetések az iskolai alap javára köszönettel fogadtatnak. A multság napján délelőtt fél 11 óra- kor iskolai ünnepély lesz, amelyen éneken és szavalaton kívül Bozsjak Zsarko intézeti tanár A sajtóról, mint szociális intézményről fog beszélni.

A tudományos akadémia tagavata- sása. Beogradból jelenti tudósítónk: A beogradi tudományos akadémia folyó hó 24-en tartott diszgyüle- sén két új tagot avatott fel, dr. Ko- anin egyetemi tanár és Pavlovity Petar kiváló tudós személyében.

Vonatkisiklás Boszniában. Beo- gradból jelenti tudósítónk: Saraje- vo és Beratity között egy tehervo- nat kisiklott és a sin melletti több méter mélységű árokba zuhant. A vonatvezetőnek és a személyzetnek az utolsó pillanatban sikerült a vo- natból kiugraniok s így emberélet- ben nem esett kár.

A király ajándéka egy pansevoi bankszolgának. Beogradból jelenti tudósítónk: A király egy, a királyi part ábrázoló művészi fényképét ajándékozott Angyelkovity Lenko pansevoi bankszolgának, aki a ki- rály esküvője alkalmával remek vázolat dolgozott ki és ajándékozott a felséges párnak.

A novisadi lakók állásfoglalása. Novi Sadról jelenti tudósítónk: A bérlők szövetsége tegnapi ülésén el- határozta, hogy a következő arányu lakbérémelést fogadja el: Udvari szoba-konyha után 30 százalékot, egy utcai és két udvari szoba után 50 százalékot, két utcai szoba után 75 százalékat emelést.

Elverték egy községi jegyzőt. Vrsacról jelenti tudósítónk: A Vrsac melletti Markovac községben egy földmivesekből álló csoport írodájában megtámadta Sztonko- vity Pavle jegyzőt és súlyosan megverte. A jegyzőt a csendőrség mentette ki a feldühödt emberek kezei alól.

Tűzoltó-estély Velika Kikindán. Jan. 28-án a Velikakikindai Önkén- tes Torna-tűzoltóegylet nagyszabásu táncestélyt rendez kabaréműsorral. A gazdag és változatos műsor kere- tében fellép Deák Kornél, a Vojvo- dina népszerű kabarétkomikusa. Az estély iránt városszerte nagy az ér- deklődés.

Helyreigazítás. A radikális-párt helyi bizottságának megválasztásáról szóló csütörtöki számunkban meg- jelent tudósításba tévedésből csuszott bele Berberszki volt becskerekai pol- gármester neve, aki tudvalevőleg Protity-párti és így nem vehetett részt a Pasity-párti radikális gyü- lesen.

Adomány. Manuel Nozimic egy bünyenyítő ügyből kifolyólag lapunk utján 50 dinárt adományozott a rk. arvaháznak.

Ehenhalt orosz író. Naydenoff, ismert orosz író, akinek „Maninchin gyermekei“ című drámáját az összes nyugateurópai fővárosok színpadain nagy sikerrel mutattak be, Jaltában az éhség és nélkülözés következté- ben meghalt.

A munkásokra is kötelező a IV. oszt. kereseti adó.

Büntetik a mulasztókat.

— A „Torontól“ tudósítójától. —

Becskekerek, jan. 26.

A városi adóhivatalban most foly- nak az adóösszeírások. A napokban a conscriptios munkálatokat telje- sen befejezik, úgy hogy már csak az összeállítás és a kivetés munkája van hátra.

Az adóhivatali tisztviselőkar egy része most a negyedik osztályu ke- reseti adó vallomásiveivel dolgozik. A nagy feladatot, amit az össze- állítás munkája okoz, részben már teljesen elvégezték, a hátralévő részt ma és holnap befejezik, úgy hogy rövidesen teljesen elkészülnek megbízatásukkal.

A városi adóhivatal újlag fel- hívja a IV. osztályu kereseti adó alá eső egyéneket, hogy vallomási

iveiket három napon belül nyujsák be. Érdeklődünk illetékes helyen, hogy kik tartoznak negyedik osz- tályu kereseti adót fizetni. A kapott felvilágosítás szerint ezen adó alá esik minden havifizetéses alkalma- zott. Kivételt képeznek az állami tisztviselők, akiknek hivatalból vonják le a kereseti adót. Alkalma- zott szó alatt nemcsak tisztviselőket, hanem kézmunkásokat is kell ér- tenni, ha az illető havonta kapja fizetését és nem naponta vagy he- tenként. Ugyanez a megállapítás vo- natkozik a napidijásokra is. Az adó- hivatalban munkatársunknak kije- lentették, hogy a bejelentés elmu- lasztóit szigorú pénzbírsággal sújt- ják.

Ugyancsak három napon belül be kell adni a házbérvallomási ivatek is. A házbérek bejelentése büntetés terhe alatt kötelező.

Milliók bankjegy. Bécsből jelentik: Egy linzi kereskedő bankjegy alaku és színezésű reklámcédulákat csinál- tott ezzel a felirással: Egy bolond százat csinál, tízszer száz az ezer és ezerszer ezer egy millió. Az egy millió külön sorba volt nagy betű- vel. Kasten községben egy legény a korcsmában mutogatott ilyen cé- dulát s aztán mindenki elrökönyö- désre széjjel tépte. Mikor azonban elmondta, hogy miről van szó a cédulán, mindenki nevetett. Steiner János — a korcsmai vendégek egyike — azonban felszedte a széttépett reklámcédulát, az hazavitte és össze- ragasztotta. Elment Egartzell faluba, ahol egy parasztasszonynál száztiz- ezer koronáért vett két kiló vajot, száztizezer koronáért két kiló sza- lonnát és huszonnyolcezer koroná- ért egy kenyeret vásárolt. A milliók cédulával fizetett, amiből a paraszt- asszony hétszázötvenkétezer koronát még vissza is adott. A csendőrség elfogta a csalót

* Urak és hölgyek figyelmébe! Értesitem a t. közönséget, hogy a mai naptól kezdve fodrásztermem- ben ondulók, fésűk és manikűröz- zök, azonkívül fejmosás villany- hajszáritással, üzletben és háznál. **Kezity M., Knez Miletina (Nicki) utca 1.**

Orosz koronaékszerek egy ame- rikai matróz koporsójában. Hrt adtak a lapok arról, hogy az orosz ko- ronaékszereket állítólag egy amerikai Jones nevű matróz koporsójában Amerikába csempészték s a brock- lini temetőben vannak eltemetve. A chikágói „Daily News“ most egy egész regényt beszél el az állító- lagos csempészésről. Eszerint 1920 tavaszán a vámhivatal „Edward Noe“ aláírással levelet kapott, amely közli, hogy 200.000 font értékű csempésztett orosz ékszerek vételénél megcsalták és most arra törekszik, hogy a csempészeket az igazság- szolgálatok kezére juttassa. Az erre megindított vizsgálat kiderítette, hogy bolsevista ügynökök 1919 második felében egy amerikai csoporttal ékszerek eladása dolgában üzletet kötöttek. Az amerikaiak mint egy hajótársaság tagjai 1920 januárjában

Wladivosztokba indultak, ahova legkésőbb március 18-án kellett volna megérkezniük. A hajó azon- ban nagy késéseket szenvedett, az egyik amerikai azonban megszökött tartsaitól és sikerült a megállapított időben Wladivosztokba jutnia. Itt az ékszereket két német és öt cseh- szlovák tisztnél találta meg. Sok ravaszkodás után az ékszereket hét csomagban az „Ekellyn“ nevű hajóra szállították, mely nyomban el is indult Honolulu, a Panama-csator- nán és Gibraltáron át Newyork felé. Gibraltár elhagyása után egy Jones nevű matróz a hajón titok- zatos módon meghalt. Holttestét behalzsamozták és koporsóba he- lyezték. A következő éjjel az egyik ügynök a koporsóhoz fértközött és az ékszereket a koporsóban rejtette el. Mikor a hajó Newyorkba meg- érkezett, az esetre már előbb figyel- messé tett vámhivatalnokok hiába keresték a hajón az ékszereket és nem is tudták megállapítani, hogyan tűntek el. Újabb jelentések szerint a vámhatalóság elrendelte Jones sir- jának megvizsgálását, még pedig a nyilvánosság kizárásával. A felstí- léstől való félelem azonban olyan nagy, hogy a második hadtest pa- rancsnokát, Bullárd tábornokot a hatalóság felszólította, hogy a sirt addig is, amíg felnyitják, katonai őrizet alatt tartsa.

* Kicsérélt utitáska. Kérem azon urakat, ki 22-én a pansevoi vonatra Becekekereken felszállt és Debeljacsan kiszállt, hogy kicsérélt kizitáskája végett jelentkezzen Veliki Becke- rek, Pasityeva (Tomasováci) utca 28. sz. a. özv. Edelman Ottónénál, vagy Beograd, Jovanova u. 83. sz. a. Issakovitynál.

Veszélyes a lagymatag csók. Lon- donból jelentik, hogy Chikagóból odaérkezett távirat szerint a „North Western University“ orvosi fakul- tásán W. Lee Lewis, a nagy fel- találó előadást tartott a — csókról. A hallgatóság rendkívül meg volt lepve, amikor a tudós előadása tárgyául ezt a témát választotta. Lewis találta fel ugyanis a „lewi- ste“ nevű gázt, amely tudvalevően az összes gyilkoló gázok között a leggyilkolóbb. Lewis abból indult ki, hogy az ajkak érintése a bacillusok terjesztésére alkalmas. — Csak egy

esetben lehetséges — mondotta — a bacillusoknak ilyen módon való terjesztését megakadályozni, még pedig abban az esetben, ha rend- kívül hevességgel csókolják meg egymást az emberek Oly odaadás- sal, oly forrósággal, hogy... hó- lyagossá válják az ajak Ha így rendkívül tüzzel csókolják meg egy- mást, akkor a keletkezett hő para- lizálja a bacillusok mérgező hatását. A csókok a legkritikább esetben szoktak így tüzesek lenni. Az emberek majdnem mindig csak épen hogy egymás ajkát érintik. Még a szerelmesek is csak hébe-hóba fe- ledkeznek meg magukról, hogy ilyen „hólyagos csókot“ váltsanak. Éppen ezért azt tanácsolom, hogy inkább ne csókolózzanak. Ha azonban valaki mégis ilyen módon akar érzelmeinek kifejezést adni, akkor tegye azt tem- peramentumának legfelsőbb fokra való hajtásával A professzort a hallgatóság megtapsolta az előadás után.

* Atulásokat és csekk kiírásokat — a fennálló miniszteri rendeletek értelmében — Wien, Prága, Buda- pest, Berlin, Temesvár, valamint a többi külföldi piacra újból eszközöl a Nagybecskerek Takarékpénztár, Veliki Becekekerek, Korona-szálló épület. Telefon: Pénztár 16. — Vezér- igazgató 52.

* Vas- és fémöntvényeket Krausa- nál, Veliki Becekekerek. — Telefon- szám 329.

* Sjedinjene Krečane D. D. Zag- reb. Bogovičeva-ül. 3. Modern nész- művek Očurán és Novimarofban. Havi termelés 150 vagon elsőrendű darabmész.

SZINHAZ.

A limonádé ezredes premierjére csak a második emeleten vannak páholyülések és diákjegyek. Az elő- jegyzett jegyek átvehetők a „To- rontól“ szerkesztőségében vagy az esti jegypénztárnál a színházban. A jegypénztár vasárnap délelőtt 9—12- ig és délután 3 órától van nyitva. Az esti előadások fél 9 órakor kez- dődnek, a vasárnap délutáni pedig fél 5 órakor.

A Székely-Kálmán-koncert feb- ruár 8-ikán lesz a Kaszinóban. Az előjegyzett jegyeket Mangoldnál biztosítani kell.

A február harmadiki álarces-hál iránt olyan óriási érdeklődés nyil- vánul meg, hogy a rendezőség kény- telen a színház kis terjedelmére való tekintettel némi belső változta- tást eszközölni, azaz átépíti a szin- házat. Mintán minden érdeklődő földszinti páholyt szeretne, a ren- dezőség úgy oldja meg a kérdést, hogy a földszinti páholyokat meg- szünteti és helyettük félemeleti, ma- gas földszinti és legmagasabb föld- szinti elnevezéseket léptet életbe erre az alkalomra. A bátra szóló meghívók már szétmentek és a ren- dezőség kéri, hogyha valaki téve- désből nem kapott volna meghívót, közölje azt a rendezőséggel. (Tele- fon 281.)

A világ — Petőfiről.

A magyar irodalom Petőfi költeményeivel vonult be először a nyugat ismeretkörébe. E költemények ma már az összes művelt fordításokban léteznek. Legelőször német nyelvre fordították le azokat (Dux Adolf) s részben pesti, részben pozsonyi lapokban („Pressburger Zeitung“) jelentek meg az első műtávtányok. Így ismerkedtek meg a nyugat szellemi nagyjai is Petőfi szellemi termékeivel s általános elismeréssel adóztak géniusának. Nehány ilyen vélemény a Kertbeny Károlyhoz (Petőfi külföldi ismertetője) és Fischer Sándorhoz (életrajzírója) intézett levelek. Ezek közül valók az alábbiak is:

„Petőfi olyan költő, akihez csak Burnsot és Berangert hasonlíthatni“.

Heine

„Befutottak az egész világot és nem találtunk sehol ilyen kincsre“.

Humboldt Sándor.

„Petőfi oly költői természetűnek látszik, ki gazdagon megjutalmazná a faradságot, ha így öreg korban, mint vagyok, megtanulna a nyelvét, egyedül csak azért, hogy minden betűjét értsem.“

Uhland.

„Petőfi az irodalomban egyedül álló költő, bátran összemérhető kora legnagyobb lyrikusaival a világon Elérni kevés bírja, meghaladni senki“.

Bodenstedt

„Ennek a csodálatos költőnek értékeit és jelentőségéről csak fordításokból tudtam fogalmat szerezni“.

Heyse Pál.

„Arany rokon Petőfivel, de Petőfi legnagyobb tehetség“.

Sealsfield

„A nagy tehetség kifejezőmódjának sajátos erejéről és népies hangulatáról a fordítások nem adnak hü tükört“.

Gustav Freitag

„Kevés költőt ismerek a világ irodalomban, aki így magasan álljon“.

Freiligrath

„Petőfi az én legkedvesebb költőim egyike“.

Anastasius Grün.

„En Petőfinek csodálója vagyok, ennek a legzseniálisabb költőnek, ki a világirodalomnak legnagyobb alapja“.

Giuseppe Cassone.

Párisi kis tükör.

Az alkalmas ajándék.

A történet megértéséhez csak azt kell tudni, hogy a világ legszebb és leggazdagabb ékszer- és drágaköveskereskedései a párisi Rue de la Paix-n vannak. Azt írni történet, pedig ebben a kis valamiben, amit most el szeretnék mondani, semmi sem történik, legfeljebb az, hogy egy szép, meleg napos januári délutén a Rue de la Paix boltjai előtt sétálgattam. Nagy igazság is van abban, hogy itt az utcára néző mindenféle drágaságokkal szépen megpakott ablakokat nem kiraknak vagy Auslagnak vagy Schaufensternek hívják, hanem így mondják, hogy: Vitrine. Mikor egy ember azt hallja, hogy vitrin, mindig egy szép rokokó vagy empire szobára gondol, benne egy üvegkasztni mindenféle csece-becséssel, drágaságokkal, kis écsiny fotelek, benne egy halvány arcú, püderes hajú hölgy elefántcsont vállakkal, a fogai olyanok, mint egy gyöngysor...

Hát már el is érkeztem, mert éppen erről akarjam beszélni. Mondom, sétálgatok és úgy nézem a kirakott drágaságokat, mint egy gyermek a fénylő csillagokat — vágyakozva, irigykedve, azzal a megnyugtató biztos érzéssel, hogy én azokhoz fel úgy sem juthatok. Egyszer csak meglátok egy gyönyörűséges gyöngysort. Fekete bársonyra volt kiterítve, borsónagyságu egyforma gyöngyszemekből állt. Halavány rózsaszíne magába egyesítette a föld minden bűnét és a menyország minden örömet. Ha ezt látom, mindig jött megértem, hogy miért várt Néró olyan csodálatos hatást attól a bortól, amelyben egy gyöngyszemet olvasztott fel. Nagy bámtámból csak jó sokára ocsudtam fel annyira, hogy észre vettem azt a táblát, ami fölé volt akasztva:

Ajándéknak igen alkalmas!

ez volt a táblára írva. Szép határozott nyomtatott betűkkel. Az írás nem volt se nagy, se kicsi, se kiabáló se szerény, nyomdai nyelven úgy hívják, hogy „három eicero“. Csak nézem, nézem és mire arra gondolok, hogy hát vajjon ez az alkalmas ajándék mibe is kerülhet, már lejjebb is eszük a szemem egy másik, de már sokkal szerényebb kis táblára:

Ára 1 és fél millió!

Csak így szerényen, minden kiabálás nélkül. Még csak az sem volt odaírva, hogy másfél millió francia frank. Csak meghűlt bennem a vér. Hát vajjon vannak emberek még, akik ilyen „alkalmas ajándékot“ vehetnek szívük hölgyének. Hirtelen felvillant agyamban egy kép: Egy aranyruhás herceg feltéredre ereszkedve nyújtja a gyöngyöket egy csodaszép hercegnőnek. A hölgy bájos mosollyal fogadja az ajándékot és hálából az aranyos herceg megcsókolhatja a hercegnő kezét...

Álmódzásomból az vert fel, hogy egy házaspár állott meg a kirakat előtt. Messziről meglehetett látni rajtuk, hogy amerikaiak. Az asszonyon drága bunda volt és nagy lapátfogai itt-ott arannyal voltak spekelve. Mind a kettőnek az ujjai tele voltak drágaköves gyűrűkkel. Hangosan gargalizáltak valamit amerikai angolsággal és egyszer csak megindultak az ajtó felé. Egy borzasztó gondolat fagyasztotta meg a véretem. Ezek most megvesszük a hercegnő gyöngysortát — gondoltam. Mintha karókkal ütök

volna, úgy elszaladtam onnan, nem akartam látni a gyöngyöket a lapátfogú amerikai asszony nyakán.

En nem tudom, hogy az amerikai megvette-e a gyöngyöket vagy sem, csak az a sejtés támadt bennem, hogy ez a gyöngysor még sem fogja egy hercegnő asszony alabástrom nyakát díszíteni... E. S.

Nyilttér

Ezen rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség

A „Balkan“ folyó hó 21-én kelt 48. számában azon cím alatt, hogy „Neispravan stanični blagajnik“ megrágalmazott súlyosan, mert állításai absolute nem felelnek meg a valóságnak. A „Balkan“ felszólított, hogy cáfolja meg ezen állítását, mert abban az esetben, ha rövid időn belül nyilatkozatomat ki nem adja, akkor bírói uton fogom az igazságszolgáltatást kieszközölni a „Balkan“ ellen.

Nagy Mihály.

Francia és angol órákat

ad 133

Russe admirális,
Petrogradska (Melenczei) utca 22.

3 fiatalember keres butorozott szobát.

Cím a „Torontál“
kiadóhivatalában: 137

Veszünk disznósírt és szalonnát

minden mennyiségben a
legmagasabb napi áron

Kanitz és Leipnicker,
Militijeva u. 43. Telefonszám 27.

Pénztárkezelő

aki a szerb, német és magyar nyelvet szóban és írásban bírja, fűszer- és vegyesárkereskedésben alkalmazást nyer.

Ajánlatokat a „Torontál“
kiadóhivatala továbbítja. 131

Eladó

egy 3-4 HP benzínmotor
morzsolóval és darálóval.

Bővebbet: 136
Erdelyan Emília, Begej Sv. Djuradj.

Kiadó bérbe

terménykereskedésre
igen alkalmas 140

magyar Veliki Bečkerekben.
Bővebbet: Banatska Trgovalka
Agencija, Aleksandrova u. 27. sz.

Szükségem van 127

két bognármunkásra.

A fizetés jó és állandó munka van.
DUSAN DUMITS
Car Lazareva (Bathory) utca 3. sz.

Kovácsszerszám

eladó, esetleg műhely lakással együtt átvenhető.

83

Bővebbet Tomasováci u. 1018. sz.

Egy tiszta, csinosan berendezett

butorozott szobát keresek,

lehetőleg a város központjában.
Cím a Torontál kiadóhivatalában.

Eladó ház

Bogorodicsina (Boldogasszony) u. 27/28. Bővebbet:
Schäffer Adolf cipésmester-
nél, Brankovics utca 106

A kiadóhivatal telefonja — 21.
A szerkesztőség telefonja 281.

TRADE MARK

Értesítés!

Rzton értesítjük tisztelt vevőinket, hogy

kandisgyárunkat

a mai nappal tüzembe helyeztük. Gyártunk

sárga- és fehérkandist,

amelyet a legjobb minőségben napi áron szállítunk.

„Ambrozia“ Cukorkagyár Rt.,
Veliki Bečkerek.

174